

KURSPLAN

Grunnkurs

Håndtering av akutt forurensning
Kyst og strand

Fastsatt av Nbsk og NOFO September 2020

Revisjonslogg

Revisjonsloggen gir oversikt over alle versjoner av dette dokumentet.

Versjon Nr	Emne, endringer (Henvis til dok./kap./sider. Beskriv endringen)	Utført av	Dato
1.0	Opprettelse av dokument		28.09.20

Innhold

1. Bakgrunn	4
2. Mål	4
3. Målgruppe	4
4. Opptakskrav	4
5. Kompetanse	5
6. Varighet	5
7. Arbeidsformer	5
8. Vurdering	5
9. Begrepsbruk i kursplanen	6
10. Fag- og timefordeling	8
11. Læringsutbytter i emnene	9
12. Litteratur	14
13. Andre forhold	14

1. Bakgrunn

Grunnkurset i håndtering av akutt forurensning skal bidra til å oppfylle forurensningslovens krav om beredskap og aksjoner mot akutt forurensning (jf. forurensningsloven kapittel 6).

Læreplanen for opplæring i håndtering av akutt forurensning trådte i kraft 01.01.2011. Det forutsettes at alle kurs som berøres av læreplanen, avholdes i henhold til denne. Hvert enkelt kurs inngår i en større opplæringsstruktur. Kurset inngår i en opplæringsstruktur som vist i skissen nedenfor.

Kursenes opplæringsstruktur. Hentet fra Kystverket.no

2. Mål

Målet med grunnkurset i håndtering av akutt forurensning er å gi grunnleggende kompetanse til personell som skal delta som mannskap ved aksjoner mot akutt forurensning.

3. Målgruppe

Målgruppe for kurset er personell som har behov for grunnleggende kompetanse i håndtering av akutt forurensning.

4. Opptakskrav

Det kreves ingen forkunnskaper for å delta på kurset.

5. Kompetanse

Etter fullført kurs skal deltakerne:

- kjenne til organisering, oppgavefordeling, ansvar og myndighet innen beredskap mot akutt forurensning i Norge
- ha grunnleggende kunnskaper om håndtering av akutt forurensning
- forstå og kunne anvende HMS – regelverk ved aksjoner mot akutt forurensning
- kunne bruke relevant utstyr

6. Varighet

Kurset gjennomføres over to dager, fordelt på 16 undervisningstimer.

7. Arbeidsformer

Læringsstiler og metodevalg skal åpne for bruk av visuelle-(se), auditive-(lytte), kinetiske/taktile-(ta på/bruke kroppen) læringsstiler.

Kurset er lagt opp med innledninger, teori fra instruktører og gruppearbeid, samt praktiske øvelser.

Den pedagogiske oppbyggingen i kursene skal sikre et mangfold av undervisningsmetoder, som bruk av opplæringsfilmer, teoretiske gjennomganger, bruk av konkretiseringsmaterieil, instruksjon, ferdighets- og innsatsøvelser. Instruktører og kursleder skal så langt det går prøve å variere undervisningsmetodene slik at det sikrer et best mulig læringsutbytte for den enkelte kursdeltaker.

Undervisningen bygger på eget arbeid med emnene og vil ikke være effektiv uten aktiv medvirkning fra hver enkelt deltaker.

Faglig progresjon i kursene sikres ved at man starter med det grunnleggende innenfor hovedmål og læringsutbytter, og bygger videre på dette når man repeterer eller skal bruke de forskjellige emnene i mer komplekse sammenhenger

8. Vurdering

God vurderingspraksis øker læringsutbyttet, og kursene skal ha en tydelig strategi knyttet til dette.

Kursene vil bli gjennomført der vurderingene kommer i tre faser:

1. Før-vurdering: hva kan, og hva forventes det at kursdeltakerne kan før kursstart
2. Underveis-vurdering: i hvor stor grad har man nådd målene for undervisningen så langt
3. Slutt-vurdering: har kursdeltakerne nådd målsetningene med kurset

Vurderingen vil i hovedsak skje ved bruk av Én til én vurdering/veiledning underveis, og muntlige evalueringer etter hver leksjon og øvelse.

Norges brannskoles fraværsreglement gjelder for dette kurset. Det forutsettes at deltakerne er til stede på hele kurset og deltar aktivt i undervisning og øvelser. Deltakerne får utdelt kursbevis etter fullført kurs.

9. Begrepsbruk i kursplanen

Kognitive ferdigheter (verb som beskriver mentale handlinger)

	Ferdighets-verb	Forklaring	Følger for undervisningen
Kategori 1	Kjenne til / vite om	Kjenner til og vet noe om fenomenet. Forutsetter ikke videre å vurdere hva som skal gjøres, men innebærer det første steget mot forståelse.	En kan tenke seg at det er mulig å lære seg å <u>kjenne til</u> kun gjennom f.eks. forelesninger, film, selvstudie.
Kategori 2	Forstå / forklare	Å kjenne til et fenomen så godt at det kan forklares, utdypes og gjenfortelles.	En kan tenke seg at det er vanskelig å lære seg å <u>forstå</u> uten å skaffe seg et eierforhold til de aktuelle temaene. Forelesninger og litteratur er ofte ikke tilstrekkelig. Eleven må f.eks. arbeide med å se sammenhenger i temaer og hendelser ved å anvende egne erfaringer eller lage egne eksempler. Instruktøren må legge til rette for å etterspørre dette, gjennom f.eks. diskusjoner, oppgaveløsning, demonstrasjoner, forsøk.
	Vurdere	Kan sette opp mot hverandre fordeler og ulemper med problemet/oppgaven, men det er ikke krav til å selv måtte ta beslutninger. Eksempler på vurderinger er å skille mellom to/flere fenomen eller gjøre beregninger.	En kan tenke seg at å <u>vurdere</u> vanskelig lar seg lære uten å arbeide selvstendig med caser eller eksempler (selvvalgte eller valgt av instruktør) der løsningene ikke er selvfølgelige. Instruktøren må legge til rette for og etterspørre dette, gjennom f.eks. caser, table-top.
Kategori 3	Beslutte	Har reflektert over og overveid mulige løsninger, og videre kan fatte en beslutning eller ta en avgjørelse basert på disse vurderingene. Det er ikke tilstrekkelig å bare kunne vurdere.	Å lære seg å <u>beslutte</u> vil i tillegg til forutsetningene under "vurdere" også forutsette at eleven settes i situasjoner der det "oppleves" hvilke konsekvenser den aktuelle beslutning kan gi. Det vil igjen forutsette mer reelle, og mindre fiktive situasjoner i undervisningen, enn under "vurdere" og "forstå". Instruktøren må legge til rette for og etterspørre dette, gjennom f.eks. simuleringsøvelser, andre virtuelle verktøy, fullskala-øvelser.

Psykomotoriske ferdigheter (verb som beskriver kroppslige handlinger)

	Ferdighets-verb	Forklaring	Følger for undervisningen
Kategori 1	Gjennomføre under veiledning	Kan gjennomføre handlinger under veiledning, ved å bli vist hvordan og/eller med støtte underveis.	Å lære eller å bli bedre i psykomotoriske ferdigheter forutsetter tilgang til nødvendig fysisk utstyr og relevante situasjoner, der eleven bruker motorikk og sanser i øvelse. Det er ikke tilstrekkelig verken med forelesninger, litteratur eller casebaserte diskusjoner. Å lære seg å <u>gjennomføre under veiledning</u> forutsetter i tillegg til utstyr også en veileder som støtte.
Kategori 2	Gjennomføre (selvstendig)	Å gjennomføre handlinger selvstendig uten tidspress og kompliserende forhold. På kommando, tegn, signal eller etter eget initiativ. Uten veiledning. Det stilles krav til utførelsen. Ferdighetsøvelse.	Å lære seg å <u>gjennomføre selvstendig</u> forutsetter det samme som "gjennomføre under veiledning", men vil i tillegg kreve mer komplekse HMS-tiltak, i og med at studenten skal gjennomføre selvstendig.
Kategori 3	Beherske (ekspert)	Å kunne gjennomføre handlinger fullkomment hvor hensyn er tatt til hurtighet og presisjon. Selv ved kompliserende og distraherende forhold velge raskeste og mest nøyaktige måte å gjennomføre handlingen på. Dette innebærer en viss automatikk og at man er godt drillet. Innsatsøvelse.	Å lære seg å <u>beherske</u> forutsetter det samme som "gjennomføre selvstendig", men vil i tillegg kreve ytterligere - mer komplekse HMS-tiltak og - mer reelle situasjoner, enn under gjennomføre selvstendig – fordi vanskelighetsgradene på fysiske læringsaktiviteter økes.

10. Emne- og timefordeling

Emne nr.	Emne	Timetall
F 01.1	Informasjon og oppstart	0,5
F 02.1	Ansvar, myndighet og rollefordeling i norsk beredskap	
F 02.2	Krav om beredskap mot og håndtering av akutt forurensning	1
F 03.2	Samordning og styring av aksjoner	1
F 03.3	Erfaringsoverføring fra relevante aksjoner	
F 04.8	Grunnleggende om forurensende stoffers egenskaper og miljøeffekter	1
F 06.5	Utstyr for håndtering av akutt forurensning – kyst og strand	1
F 08.2	Helse- og sikkerhetstiltak	1
F 09.4	Taktisk og operativ organisering og ledelse: Oppdrag og utførelse	2
F 09.5	Administrasjon og forsyningstjeneste	
F 05.4	Sambandsplan og kommunikasjonslinjer	0,5
F 06.7	Praktisk materiellkunnskap	
F 10.1	Oppgaver og øvelser	7
F 01.2	Avslutning og evaluering	1
	Totalt	16

11. Læringsutbytter i emnene

F 01.1 Informasjon og oppstart

Mål: Deltakerne skal vite om hvilke krav som gjelder for kurset, kunne ta ansvar for egen læring, og bidra til å skape et positivt og trygt læringsmiljø.

Læringsutbytte:

Deltakeren skal

- 01.1.1 vite om formål og innhold i kurset
- 01.1.2 forstå viktigheten av å delta aktivt og ta ansvar for egen læring
- 01.1.3 vite om kravene for å bestå kurset

F 01.2 Avslutning og evaluering

Mål: Deltakerne skal kunne vurdere og beskrive eget læringsutbytte og evaluere kurset

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

- 01.2.1 vurdere eget læringsutbytte
- 01.2.2 evaluere kurset i forhold til forventningene

F 02.1 Ansvar, myndighet og rollefordeling i norsk beredskap

Mål: Deltakerne skal kjenne til hvordan ansvar og myndighet i den nasjonale beredskapen mot akutt forurensning er fordelt, og hvordan aksjoner blir organisert.

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

- 02.1.1 kjenne til definisjonen av akutt forurensning, og vite om hvorfor vi aksjonerer
- 02.1.2 kjenne til ansvar, myndighet og oppgaver på alle nivå

F 02.2 Krav om beredskap mot og håndtering av akutt forurensning

Mål: Deltakerne skal kjenne til de ulike kravene om beredskap for kommunalt og statlig nivå.

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

02.2.1 vite om krav til beredskap og plikter i kommuner og bedrifter, og lover og forskrifter

F 03.2 Samvirke og ledelse av aksjoner

Mål: Deltakerne skal kjenne til hvordan samvirke mellom de ulike ledernivåene og funksjonene i aksjonsorganisasjonen foregår.

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

03.2.1 kjenne til aksjonsorganisasjonens oppbygging, ansvar og myndighet

03.2.2 kjenne til kommunikasjonslinjer for rapportering

03.2.3 vite om fagmiljøer som kan bidra

F 03.3 Erfaringsoverføring fra relevante aksjoner

Mål: Deltakerne skal kjenne til hvordan tidligere aksjoner har vært gjennomført

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

03.3.1 vite om tidligere hendelser

03.3.2 kjenne til organisatoriske, økonomiske og etiske utfordringer ved tidligere aksjoner

F 04.8 Grunnleggende om forurensende stoffers egenskaper og miljøeffekter

Mål: Deltakerne skal kjenne til ulike stoffers egenskaper og miljøeffekter

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

- 04.8.1 kjenne til forurensende stoffers påvirkning på miljøet
- 04.8.2 vite om hvordan ulike oljer forvitres på sjø og land
- 04.8.3 kjenne til bruken av sikkerhetsdatablader

F 05.4 Sambandsplan og kommunikasjonslinjer

Mål: deltakerne skal kjenne til sambandsplan og tilgjengelig sambandsutstyr

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

- 05.4.1 kjenne til muligheter og begrensninger ved bruk av sambandsutstyr
- 05.4.2 kjenne til sambandsprosedyrer og -plan

F 06.5 Utstyr for håndtering av akutt forurensning – kyst og strand

Mål: Deltakerne skal kjenne til tilgjengelige ressurser og betydningen av en forsvarlig materiellforvaltning, og kunne vurdere mulige konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet ved bruk av utstyret.

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

- 06.5.1 kjenne til offentlig og privat utstyr på kommunalt og nasjonalt nivå
- 06.5.2 vite om utstyrets kapasitet, muligheter og begrensninger

F 06.7 Praktisk materiellkunnskap

Mål: deltakerne skal gjennomføre under veiledning bruk av tilgjengelig utstyr og vurdere HMS-konsekvenser ved bruk av utstyret

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

- 06.7.1 kjenne til utstyrets funksjon og virkemåte
- 06.7.2 gjennomføre under veiledning start/stopp-prosedyre
- 06.7.3 kjenne til risikomomenter og under veiledning gjennomføre nødvendige sikkerhetstiltak

F 08.2 Helse- og sikkerhetstiltak

Mål: Deltakerne skal kunne vurdere helsefare, og kjenne til bruk av verneutstyr ved håndtering av akutt forurensning.

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

- 08.2.1 vite om helsefare og sikkerhetstiltak
- 08.2.2 vite om HMS-perm

F 09.4 Taktisk og operativ organisering og ledelse: Oppdrag og utførelse

Mål: Deltakerne skal kunne anvende tilgjengelige ressurser

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

- 09.4.1 kjenne til organisering og bruk av personell og materiell ut fra kompetanse og kapasiteter
- 09.4.2 kjenne til metoder for å hindre spredning og for å ta opp olje

F 09.5 Taktisk og operativ organisering og ledelse: Administrasjon og forsyningstjeneste

Mål: Deltakerne skal kunne bidra til en optimal ressurs- og avfallshåndtering

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

09.5.1 kjenne til tilgjengelige ressurser

09.5.2 kjenne til avfallshåndtering; kildesortering, mellomlagring og transport

F 10.1 Oppgaver og øvelser

Mål: Deltakerne skal ha grunnleggende ferdigheter i bruk av tilgjengelig utstyr

Læringsutbytte:

Deltakerne skal

10.1.1 Gjennomføre tildelte arbeidsoppgaver med tilgjengelig utstyr

12. Litteratur

- Arbeidsmiljøloven. 2006. Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.(LOV-2018-06-15-38).
- DSB, Kystverket & Klif. 2011.Veileder om enhetlig ledelsessystem (ELS): ved håndtering av hendelser innen brann, redning og akutt forurensning
- Forurensningsloven. 1983. Lov om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) (LOV-2017-05-11-26).
- Kystverket. Vern mot akutt forurensning.
- Kystverket. 2016. Statens beredskap mot akutt forurensning: oljevernutstyr-metoder og bruk (5.utg.)
- Kystverket.2016. Veileder for kommunikasjon og mediehandtering: for IUA og andre samarbeidende enheter
- Kystverket. 2012. Akutt forurensning: En administrativ veileder for kommuner og IUA (2. utg)
- Kystverket & NOFO. 2012. Strandrensning etter oljeforurensning (1. utg.)
- Kystverket & NOFO. 2011. HMS-Håndbok: oljevern (3. utg)
- Kystverket & NOFO. 2011. HMS-perm: oljevern (2. utg)
- Kystverket, Klima og forurensningsdirektoratet, NOFO og DSB.2010. Læreplan for opplæring i håndtering av akutt forurensning (1. utg).
- Sivilbeskyttelsesloven. 2010. Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (LOV-2016-04-22-3).
- Kystverket & NOFO. Veileder for utarbeidelse av tiltakskort ved akutt forurensning i miljøfølsomme områder.

13. Andre forhold

Kurset kan tilpasses med tanke på tidsbruk og rekkefølge på leksjonene for å få det til å passe til lokale forhold.